

Tilsynsrapport

Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø

Bærum kommune - Levre skole

Sammendrag

Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med Bærum kommune. Temaet for tilsynet er skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø. Tilsynet er en del av felles nasjonalt tilsyn 2018-2021.

Hovedpunkter i tilsynet er:

- plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket når det gjelder skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø.

Avdekkede brudd på regelverket

Statsforvalteren har kun avdekket ett regelverksbrudd under dette tilsynet:

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2, 9 A-3 og 9 A-4. Bærum kommune må i den forbindelse se til at:

- Rektor sikrer at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen

Status på rapporten og veien videre

Kommunen mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 18.02.2022.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Innledning	4
Kort om Levre skole - Bærum kommune	4
Tema for tilsynet	4
Om gjennomføringen av tilsynet	5
2 Plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø	6
2.1 Rettslige krav:	6
Plikten til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø (RefLex 1.2 – 1.8)	6
Plikten til å gripe inn mot krenkelses dersom det er mulig (RefLex 1.9 – 1.11)	6
Plikten til å varsle rektor (RefLex 1.12 – 1.17)	6
Plikten til å undersøke alle saker (RefLex 1.19 – 1.23)	7
Plikten til å sette inn egnede tiltak (RefLex 1.25 – 1.28)	7
2.2 Statsforvalterens observasjoner og vurderinger:	8
3 Våre reaksjoner	15
4 Kommunen har rett til å klage	15
5 Dokumentasjon	17

Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Dersom Bærum kommune og Levre skole ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/.

Kort om Levre skole - Bærum kommune

Levre skole er en offentlig barneskole i Bærum kommune. Skolen har inneværende skoleår 547 elever, fordelt på sju trinn.

Bærum kommune har 44 grunnskoler.

Tema for tilsynet

Felles nasjonalt tilsyn på opplæringsområdet 2018-2021 omfatter følgende temaer: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, skolebasert vurdering, tidlig innsats, spesialundervisning, skolemiljø, grunnskoleopplæring for voksne og videregående opplæring for voksne.

Temaet for dette tilsynet er skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø. Under dette temaet kontrollerer vi:

- plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9 A-4.

Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til skolemiljø, og slik bidra til økt rettssikkerhet for elevene.

Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren åpnet tilsyn med Bærum kommune i brev av 18.08.2021. Kommunen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjon for å gjennomføre tilsynet. I dette tilsynet har vi benyttet Utdanningsdirektoratets system for egenvurdering, RefLex, som informasjonsgrunnlag. RefLex er besvart av rektor, avdelingsledere, miljølærere, og lærere på alle skolens sju trinn. Ansatte ved SFO har også besvart RefLex.

Skolen har informert om at den hadde et bestemt antall skolemiljø saker i perioden fra 01.08.2020 og fram til tidspunktet for utsendelsen av vårt tilsynsvarsel. Statsforvalteren mottok dokumentasjon i et utvalg av elevsakene.

Statsforvalterens vurderinger og konklusjoner i denne rapporten er basert på den skriftlige dokumentasjonen vi har mottatt i RefLex og dokumentasjonen i et tilfeldig utvalg av skolemiljø saker. For oversikt over dokumenter som inngår i dokumentasjonsgrunnlaget, se punkt 5. *Dokumentasjon*.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen 25.11.2021. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Kommunen har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen den 09.12.2021.

2 Plikten til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Aktivitetsplikten er beskrevet i opplæringsloven § 9 A-4.

Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3.

Rektor må bestemme hvordan de som jobber på skolen skal arbeide for å oppfylle delpliktene i aktivitetsplikten, og følge opp at dette blir gjort, jf. opplæringsloven §§ 9 A-4 og 9-1.

2.1 Rettslige krav:

Plikten til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø (RefLex 1.2 – 1.8)

Alle som jobber på skolen, skal være oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal følge spesielt godt med på sårbare elever. Skolen må skaffe seg informasjon fra elevene om hvordan de opplever skolemiljøet. Det er elevenes egne subjektive opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende. Skolen skal dokumentere hvordan den følger med. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal følge med, og følge opp at det blir gjort.

Plikten til å gripe inn mot krenkelser dersom det er mulig (RefLex 1.9 – 1.11)

Plikten til å gripe inn handler om umiddelbart å stanse negativ oppførsel, for eksempel ved å bryte opp en slåsskamp eller stanse en utfrysningssituasjon. Alle som jobber på skolen, skal ha nulltoleranse mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Skolen skal dokumentere hvordan den griper inn. Rektor skal sørge for at alle som jobber på skolen griper inn mot krenkelser.

Plikten til å varsle rektor (RefLex 1.12 – 1.17)

Plikten til å varsle rektor gjelder all mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Tilsvarende gjelder tilfeller der en elev sier ifra om at han eller hun ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Saken bestemmer hvor raskt rektor må få varsel. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort.

Rektor skal varsle skoleeieren om alvorlige tilfeller. Dette kan gjelde saker der krenkelsene er særlig voldelige eller integritetskretnkende, eller der skolen over noe tid ikke har klart å løse en sak. Skolen skal dokumentere det den gjør for å varsle.

Plikten til å undersøke alle saker (RefLex 1.19 – 1.23)

Så snart skolen får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal den undersøke saken nærmere.

Alle elever som er involvert i saken, har rett til å uttale seg. Skolen skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Elevene kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Undersøkelsene skal få frem fakta om situasjonen, bakgrunnen for elevens opplevelse og hva i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet. Skolen må innhente nok informasjon til å avdekke hva som har skjedd, og om én eller flere elever opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Skolen skal dokumentere hvordan den undersøker saken.

Plikten til å sette inn egnede tiltak (RefLex 1.25 – 1.28)

Plikten til å sette inn tiltak gjelder uavhengig av årsaken til at eleven ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt. Skolen skal velge tiltak ut fra faglige vurderinger av hva som er egnede tiltak. Vurderingene skal basere seg på kunnskap, prinsipper og verdier som er utviklet og anerkjent av kompetente fagmiljøer. Skolen må tilpasse tiltakene til saken og elevens helhetlige behov.

Skolen må ta stilling til hva som er elevens beste i saken. Dette gjelder også for andre elever som er involvert i saken eller blir direkte påvirket av tiltakene. Momenter i vurderingen kan være elevens syn på hva som bør være innholdet i aktivitetsplanen, elevens identitet og karaktertrekk og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, beskyttelse, omsorg og sikkerhet, sårbarhet eller sårbare situasjoner, elevens rett til liv og utvikling, elevens fysiske og psykiske helse og elevens rett til utdanning. Det skal sterke hensyn til for at skolen kan sette elevens beste til side. Skolen må ta stilling til hvor stor vekt elevens beste skal ha.

Samlet sett skal skolen gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes av den i den enkelte saken. Rektor skal sikre at dette blir gjort.

2.2 Statsforvalterens observasjoner og vurderinger:

Plikten til å følge med.

Våre observasjoner

I RefLex beskriver både skolens ansatte og ledelse at skolen har gode rutiner for samtaler med elever og foresatte, og skolen viser til flere eksempler på arenaer for dialog. Ansatte uttrykker forståelse for at barn opplever situasjoner ulikt, og at de får trening i å gjenkjenne de sårbare elevene. I ressursteam tas blant annet ulike sårbarheter opp, og flere bekrefter at kommunen og skolen har system for opplæring på temaet. Opplæringen gis både internt for personalet som helhet, men det er også et kommunalt tilbud for nyutdannede på temaet. Ansatte opplyser at det i løpet av skoleåret er flere systemtiltak på skolen, som sikrer informasjonsflyt mellom alle voksne på skolen, inkludert SFO. Det er også rutiner som ivaretar informasjonsflyt mellom skole og hjem. Flere nevner «Levrestandarden» som eksempel på hvordan de utøver arbeidet, og «God start» som eksempel på hvordan samlet personale starter skoleåret, og hvor tema blant annet er følge med-plikten. Kommunen har utarbeidet rutiner som ansatte ved skolen bekrefter at de følger, herunder fraværsrutiner, inspeksjonsrutiner og lignende.

Kommunen har også utarbeidet ulikt materiale i arbeidet med skolemiljø, blant annet håndbok for alle skolene i Bærum, kalt «Trygt skolemiljø». I håndboken ser vi blant annet at det er presisert at *uavhengig av definisjonen av mobbing og krenkelser er det elevens subjektive opplevelse av skolemiljøet som er grunnlaget for at skolen skal ta saken på alvor*. Denne presiseringen er det flere av de ansatte som gir som svar i RefLex.

I den samme håndboken er elever med særskilte sårbarhetsfaktorer omtalt flere steder. For eksempel leser vi følgende under punktet som heter Positive relasjoner blant barn og unge: *Barn som signaliserer utrygghet, usikkerhet eller et lavt selvbylde risikerer i større grad å bli mobbet. Det er svært viktig at de voksne identifiserer sårbare barn og ser etter tegn til om disse blir utnyttet av andre i gruppen*. Videre ser vi også følgende omtalt: *Krenkelser og mobbing kan være vanskelig å oppdage. Det er sjelden at voksne ser mobbing utspille seg tydelig, og vi kan ikke basere oss på at barn og unge selv skal ta kontakt med voksne for å fortelle om mobbing. Å ha gode rutiner for kartlegging gjennom klassemiljøundersøkelser, elevsamtaler og observasjon, er derfor en sentral del av det forebyggende arbeidet*. Kommunen har gitt føringer for den enkelte skole om at den skal utvikle egne planer/årshjul. Ulike årshjul er oversendt oss fra Levre skole. Kommunen har også gitt føringer for hvordan voksne skal følge med på elevenes skolemiljø, etter en plan. Eksempler fra denne planen, som vi ser Levre skole jobber etter jf. eget utarbeidet årshjul, er teammøter, tema for møter i SFO, klassemiljøundersøkelser, skolegårdsundersøkelser og faste tema under utviklingssamtaler, med mer.

Våre vurderinger og konklusjon

Rektor sikrer at skolen har rutiner som muliggjør at de ansatte er oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Kommunen og skolen har vist til at de også har tydeliggjort hvem som kan være sårbare blant elevene. Skolen skaffer seg informasjon fra elevene om hvordan de opplever skolemiljøet, og gjennom rutiner og

dokumenter synliggjør skolen at det er elevenes subjektive opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende. Skolen dokumenterer hvordan den følger med.

Statsforvalteren konkluderer med at dette er i samsvar med regelverket.

Plikten til å gripe inn

Våre observasjoner

I RefLex beskriver både ledelse og ansatte at skolen arbeider forebyggende, slik at man som voksen skal unngå å måtte gripe inn i hendelser. Videre omtaler de at skolen har system for å oppdage og avverge krenkelser, for eksempel gjennom inspeksjonsrutine og føringer for hvordan inspeksjonen skal utføres. Flere omtaler at det skal være nulltoleranse for inngripen mot uønsket atferd.

I det nevnte kommunale håndboken står det blant annet at *ansatte skal gripe inn og stoppe atferden med en gang*. Kommunen har i det samme dokumentet definert hva som er krenkende ord og handlinger, og gitt eksempler på ulike typer krenkelser, for eksempel digitale krenkelser. Enkelte ansatte på Levre skole har kompetanse til å gripe inn i voldelige hendelser og det er gjennomført intern opplæring for flere på dette (Verge-kurs).

Våre vurderinger og konklusjon

Kommunen har utarbeidet retningslinjer for hvordan den enkelte skole skal klare å være i forkant av uønsket atferd, og hvordan ansatte skal stanse negativ oppførsel. Alle som jobber på skolen, har gjennom ulike arenaer fått opplæring i, og informasjon om, dette. Videre er det uttalt fra både kommune og skole at det skal være nulltoleranse mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Skolen har dokumentert hvordan den har muliggjort at voksne griper inn ved krenkende hendelser.

Statsforvalteren konkluderer med at dette er i samsvar med regelverket.

Plikten til å varsle

Våre observasjoner

I RefLex svarer ansatte at de varsler leddet over seg, som igjen varsler videre til rektor. De skriver at eleven i de fleste av sakene vil bli orientert om at saken er tatt opp med rektor. Noen ansatte svarer at hvorvidt eleven blir orientert om at det er tatt videre til skolens ledelse kan være aldersavhengig. Rektor skriver at ansattes plikt til å varsle også er delegert til avdelingsledere, som er tettere på team. For eksempel er elevenes skolemiljø tema på teammøter og i ressursmøter, hvor avdelingsledere deltar. De ansatte dokumenterer varsel i møtereferat, eventuelt beskrevet i undersøkelsesfasen (aktivitetsplanen) eller gjennom logg.

Skolen har utarbeidet «Tiltakskort», som beskriver rutiner den ansatte skal følge ved ulike hendelser eller henvendelser, for eksempel dersom foresatte eller elever sier ifra om forhold knyttet til opplæringsloven kapittel 9 A. Her er det blant annet omtalt at det haster å overlate saken til rektor umiddelbart. Enkelte svarer i tillegg i RefLex at saker som gjelder vold eller seksuelle overgrep skal håndteres umiddelbart.

Statsforvalteren etterspurte et antall elevsaker da vi åpnet tilsynet. I en av sakene vi mottok så vi at den ansatte ikke hadde varslet rektor, til tross for at det var iverksatt tiltak over en periode, opp mot skolemiljøet for denne eleven. Saken var som nevnt en av flere, og i de øvrige sakene viste tidslinjen at rektor var varslet samme dag, eller kort tid etter at bekymringen oppsto.

På spørsmål til rektor om hun varsler skoleeier ved alvorlige tilfeller, bekrefter rektor at hun har lav terskel for å ta kontakt. På spørsmål om det er kjent for rektor hva som defineres som en alvorlig sak, svarer hun at det kan være dersom saken har pågått over lengre tid uten at skolen har klart å løse den, eller hvis det dreier seg om vold eller grov mobbing. Det samme er dersom eleven blir krenket av en voksen ved skolen. I slike saker skal skoleeier varsles uavhengig av sakens alvorlighetsgrad.

Kommunen har utarbeidet en mal som skal sendes til foresatte som bekreftelse på at skolen har mottatt en bekymring knyttet til skolemiljø. Dette er også eksemplifisert gjennom enkelte av elevsakene som vi ba om å få oversendt. Kommunen har i tillegg utarbeidet en brosjyre som informerer foresatte om elevers rettigheter, hvor det også er inkludert metoder for hvordan foresatte kan si ifra om krenkelser.

Våre vurderinger og konklusjon

Rektor sikrer at ansatte på Levre skole varsler ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Statsforvalteren vurderer at den ene omtalte elevsaken hvor en ansatt ikke varslet før tiltak ble iverksatt, ikke er representativ for skolens øvrige rutiner når det gjelder varsling. Skolen har også dokumentert at saker som har oppstått i etterkant av denne, er varslet rektor. Rutiner og praksis viser at selv om rektor har delegert ansvar til avdelingsledere for mottak av varsler, er rektor informert om sakene.

Vurderinger av hvor raskt varslingen fra de som arbeider på skolen til rektor skal skje, må gjøres fra sak til sak. Det må tas hensyn til formålet med regelen og at skolemiljø saker er tidssensitive. Barnets beste vil være et viktig moment i denne vurderingen. Skolen har gjennom rutiner stadfestet tidsaspektet for varsler. Vi leser av Tiltakskortene at alle saker skal varsles rektor umiddelbart, men at det er særlig beskrevet at seksuelle krenkelser eller vold skal ha et ekstra hurtigspor for at det blir varslet. Elevsakene viser at ansatte varsler raskt, noe som tilsier at rektor sikrer at fremgangsmåten for varsling følges i praksis.

Rektor er kjent med at hun skal varsle skoleeier om alvorlige tilfeller, og er kjent med hvilke typer saker dette kan være. Skolen dokumenterer også varsler.

Statsforvalteren konkluderer med at skolens praksis er i samsvar med regelverket.

Plikten til å undersøke

Våre observasjoner

Skolen svarer at den følger planen som er omtalt i kommunens håndbok «Trygt skolemiljø» når det gjelder undersøkelser. Videre omtales observasjoner og samtaler som undersøkelsesmetodikk.

I en egen rutine som er utarbeidet for Levre skole, «Mal for plan om undersøkelse av det psykososiale miljøet», er det kun omtalt samtale og observasjon som metodikk. Denne er i tråd med kommunens egen rutine for håndtering av krenkelser og mobbing. I kommunens rutine er det presisert at samtaler med elev og foresatte til den som blir krenket skal skje *umiddelbart*. Det er også omtalt at undersøkelsene fortsetter samtidig med utforming av tiltak. Eksempler på andre undersøkelsesmetoder kommunen gir er spørreundersøkelser, observasjoner og elevsamtaler.

Skolen har videre dokumentert at elever blir hørt i saker som gjelder seg selv, og av tidslinjene i elevsakene ser vi at undersøkelsesfasen initieres i et kort tidsspenn etter at rektor er gjort kjent med at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø. Aktivitetsplanene er ett av dokumentene skolen benytter som dokumentasjon for at det gjøres undersøkelser. I «Mal for aktivitetsplan» (felles for alle skolene i kommunen) er det også gitt eksempler på ulike metoder for undersøkelser. Av aktivitetsplanene i elevsakene som vi har mottatt, ser vi eksempler på flere metoder; trivselsundersøkelser, samtaler med elever som ikke er en del av konflikten og verktøyet Fuel box (samtaleverktøy).

Våre vurderinger og konklusjon

Rektor sikrer at i saker der skolen får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, har den en rutine for å undersøke saken nærmere.

Rutiner og dokumentasjon viser at alle elever som er involvert i saken, har fått anledning til å uttale seg. Skolen dokumenterer også hvordan den undersøker sakene.

Skolen må innhente nok informasjon til å avdekke hva som har skjedd, og om én eller flere elever opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Det er også viktig at skolen ser elevens skolemiljø i en helhet. Det kan derfor være aktuelt å undersøke bakenforliggende faktorer som gruppedynamikker, kultur og makt- eller belønningsstrukturer. Skolen må vurdere konkret hvor grundige undersøkelser skal være. Her vil sakens alvorlighetsgrad og elevens særskilte sårbarhet kunne ha betydning.

Statsforvalteren ser av kommunens rutiner at det forventes at undersøkelsene skal gjennomføres i to faser; først umiddelbart, og deretter fortsetter undersøkelsene når det avdekkes hvordan eleven opplever sitt skolemiljø. Vi mener at undersøkelsesmetodene Levre skole beskriver er i tråd med kommunens føringer, og muliggjør å få frem fakta om situasjonen, bakgrunnen for elevens individuelle opplevelse, og hva i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet. Vi bemerker at det er positivt at skolen benytter flere metoder for den videre undersøkelsesfasen enn det kommunen gir eksempler på. I flere saker

må undersøkelsene være av en annen art enn de som er eksemplifisert av kommunen, nettopp for å få den bredden som trengs som grunnlag for treffsikre problembeskrivelser og tiltak.

Statsforvalteren konkluderer med at skolens praksis er i samsvar med regelverket.

Plikten til å sette inn egnede tiltak

Våre observasjoner

Rektor og de ansatte svarer alle ja på spørsmål i RefLex om de alltid setter inn tiltak der en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor svarer at skolen benytter utarbeidet mal for aktivitetsplan når en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

I kommunens håndbok «Trygt skolemiljø» står det at skolen har plikt til å sette inn tiltak for alle elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dokumentasjonen i elevsakene vi har mottatt viser at skolen setter inn tiltak der det er meldt at eleven ikke opplever å ha et trygt og godt skolemiljø.

Både rektor og ansatte svarer i RefLex at tiltakene alltid er tilpasset saken. I håndboken er det også presisert at tiltakene skal være til barnets beste, og at det kan være nødvendig med tiltak på flere nivåer, både på individ-, gruppe-, og systemnivå. I elevsakene som Statsforvalteren har mottatt, fremgår det at skolen har satt inn tiltak på individ- og gruppenivå.

På spørsmål om elevene får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen, svarer rektor og de fleste ansatte i RefLex at elevene får muligheten til dette, i den utstrekning som er mulig. Rektor svarer at i møter med foresatte der eleven ikke er til stede, er det et viktig moment å ivareta elevens ønsker. Noen svarer at det blir gitt et tilbud gjennom foreldrene om at eleven kan delta på møter hvor aktivitetsplanen skal utformes, mens andre viser til at eleven får være med på å lage avtaler og konsekvenser, med et par valg, slik at de får eierskap til planen.

Flere av de ansatte svarer at elevene ikke alltid får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen. Noen svarer at de informerer elevene om aktivitetsplanen og innholdet i den, og i disse samtalen har eleven mulighet til å uttale seg. Det er likevel usikkert om eleven opplever at de kan få uttale seg eller om de kun må forholde seg til det som står der.

I nevnte håndbok står det at tiltakene skal være til barnets beste, og at tiltakene skal utarbeides i samråd med eleven selv og elevens foreldre. I aktivitetsplanen skal det komme tydelig fram at barnet har blitt hørt og at det barnet sier skal bli tillagt vekt. Det står videre at i møte med elev og foresatte, skal disse medvirke til om tiltak skal iverksettes. Skolen skal uavhengig vurdere hvilke tiltak som skal sikre at elevens rett til et trygt og godt skolemiljø oppfylles. Det vises videre til «Mal for aktivitetsplan», der aktivitetsplanen har et eget punkt som heter *Medvirkning fra elev og foresatte*.

I elevsakene vi har mottatt, ser vi ikke at elevene er til stede i møtet som handler om opprettelse av aktivitetsplanen. I rubrikken som heter *Medvirkning fra elev eller foresatte* ser vi at skolen har skrevet Ja på dette, men vi ser også at skolen har skrevet at elev og foreldre er gjort kjent med

tiltaket. Ut fra møtoreferatene mellom skole og hjem ser vi at det er innspill fra foresatte som har hatt innvirkning på innholdet i tiltaket. I ett tilfelle ser vi også at eleven har fått uttale seg om tiltak.

Våre vurderinger og konklusjoner

Når en elev ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt, plikter skolen å sette inn egnede tiltak, uavhengig av årsaken til at eleven ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt. Momenter i vurderingen av hvilke tiltak som skal settes inn kan for eksempel være elevens syn på hva som bør være innholdet i aktivitetsplanen, elevens identitet og karaktertrekk og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, beskyttelse, omsorg og sikkerhet, sårbare eller sårbare situasjoner, elevens rett til liv og utvikling, elevens fysiske og psykiske helse og elevens rett til utdanning. At elevene har rett til å bli hørt, innebærer også at elevene kan velge ikke å uttale seg i saken.

De ansattes og rektors svar i RefLex viser at rektor sikrer at skolen iverksetter egnede tiltak når en elev ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt. Dokumentasjonen i elevsakene viser det samme om at tiltak blir iverksatt. Skolen endrer tiltak etter sakens forløp, etter hvor egnede tiltakene er for saken og hva som er til elevens beste. Vi ser at kommunen også gir føringer for at tiltakene skal være i tråd med anbefalinger fra kompetente fagmiljøer.

Rektor skal sikre at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen. Dette innebærer at rektor må ha bestemt en fremgangsmåte som sikrer at eleven som tiltakene skal rette seg mot, får uttale seg om hva som skal være innholdet i planen. Dersom ett eller flere tiltak direkte påvirker andre elever, så har også disse elevene rett til å uttale seg om hvordan tiltaket påvirker dem. I tillegg må rektor følge opp at de som jobber på skolen, bruker fremgangsmåten i praksis.

Det kommer fram av dokumentasjonen vi har mottatt at både elev og foreldre skal bli innkalt til møte ved oppstart av aktivitetsplan. Videre ser vi av aktivitetsplanene at det er et felt hvor skolen merker av for om foreldre og elever får medvirke til planen, men det kommer ikke i alle tilfeller frem at, eventuelt hvordan, eleven har fått medvirke. Eleven har blitt hørt i forbindelse med undersøkelser, men vi kan ikke se av dokumentasjonen at de er hørt spesifikt om tiltak i planen. Vi ser også av referatene at foresatte deltar i møter, men det kommer altså ikke frem at eleven har blitt gitt muligheten til å uttale seg i tilknytning til innholdet i aktivitetsplanen.

Basert på dokumentasjonen som foreligger, vurderer vi at det ikke er sannsynliggjort at skolen har en fremgangsmåte som sikrer at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen.

Statsforvalteren konkluderer med at skolens praksis ikke er i samsvar med regelverket på dette punktet.

Kommunens tilbakemelding på foreløpig rapport

Statsforvalteren har mottatt tilbakemelding på den foreløpige rapporten. Kommunen viser i svarbrevet til de vurderingene vi har gjort, og til kommunens egne rutiner/dokumenter. Kommunen omtaler i tillegg hvordan den vurderer at skolen og kommunens praksis kan rettes opp, slik at den blir i samsvar med regelverket.

Vi forstår av kommunens svar at den er enig i vår lovtolkning og våre vurderinger, og den er heller ikke uenig i våre konklusjoner. Statsforvalteren ser frem til å motta kommunens erklæring.

3 Våre reaksjoner

3.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på ett av områdene. Vi pålegger dere å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4:

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2, 9 A-3 og 9 A-4. Bærum kommune må i den forbindelse se til at:

- Rektor sikrer at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen

3.2 Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal kommunen erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan det har blitt rettet.

Frist for innsending er **18.02.2022**. Vi vil ikke avslutte tilsynet før kommunen, gjennom erklæringen og redegjørelsen, har vist at påleggene er rettet.

4 Kommunen har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Oslo, 10.12.2021

Elin Jernberg, seniorrådgiver (tilsynsleder)

Victoria Husvik, rådgiver

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov

5 Dokumentasjon

Følgende dokumenter ble innsendt og er benyttet under utføringen av tilsynet:

- ✓ Bærum kommune – Plan Trygt og godt skolemiljø
- ✓ Bærum kommune – Mal for melding om mottatt bekymring om skolemiljøet
- ✓ Bærum kommune – Mal for plan om undersøkelse
- ✓ Bærum kommune – Mal for aktivitetsplan
- ✓ Bærum kommune – Fraværsrutiner
- ✓ Bærum kommune – Trygt skolemiljø brosjyre
- ✓ Bærum kommune – Miljølærernetverk 20/21
- ✓ Bærum kommune – Miljølærernetverk 21/22
- ✓ Bærum kommune – Samling nyutdannede 31.08.21 med tema hjem-skole samarbeid
- ✓ Bærum kommune – Samling nyutdannede 15.10.21 med tema Livsmestring
- ✓ Bærum kommune – Samling nyutdannede 09.02.21 med tema kap 9 A
- ✓ Bærum kommune – Veileder for ressursteam på skolen 2021
- ✓ Referat ressursteam Levre skole – eksempel 1 og 2
- ✓ Årshjul § 9A Levre skole 2020/2021
- ✓ Årshjul Levrestandarden
- ✓ Kartleggingshjul Levre skole
- ✓ Resultatoppfølging Levre skole
- ✓ God start Levre 12.08.2021
- ✓ Gjennomgang rutiner ansatte skole og SFO
- ✓ Teamreferatmal
- ✓ Inspeksjonsskriv Levre august 2020
- ✓ Utekart Levre skole soner kohorter
- ✓ Utesoner Levre skole grønt nivå
- ✓ Skolegårdsundersøkelse h 2020
- ✓ Skolegård nye Levre_oversiktsplan
- ✓ Trivselskartlegging 1. og 2. trinn
- ✓ Trivselskartlegging 3. og 4. trinn
- ✓ Manual for Elevundersøkelsen 2020
- ✓ Rammer for utviklingssamtalskjema på Levre skole
- ✓ Utviklingssamtalskjema Bærum kommune
- ✓ Mobbetall etter utviklingssamtale – kontaktlærer – høst 2021
- ✓ Samarbeidsmøte klassekontakter FAU kontaktlærere 061020
- ✓ Trinnvist arbeid, klassekontaktmøte 2020
- ✓ Foreldremøte 7. tr Levre høst 2020
- ✓ Bruk Hue – foreldremøte Levre 2020
- ✓ Tiltakskort 16 Nettmobbing
- ✓ Tiltakskort 18 Klager fra elev eller foresatte
- ✓ ÅRSHJUL 2021/2022 SFO
- ✓ Semesterplan Levre
- ✓ Eksempel ukeforum
- ✓ Referat SU-SMU 131021
- ✓ Prosedyre for klager fra elever eller foreldre

I tillegg har skolen oversendt dokumentasjon til et utvalg av elevsaker via Sikker melding til Statsforvalteren.